

- ◆ El ball dels 4 Tsars
- ◆ Un concurs d'autos elegants
- ◆ Un quadre memorable
- ◆ Una ànima al nu
- ◆ Uns amors contrariats

per

FLORELLE

Alice Field Raymond Bouleau
en

en

CAPITOL

Es la versió sonora de la cèlebre obra de Henry Bataille

conegut escriptor Miquel de Zarraga, amb un diàleg literari i cinematogràfic a la vegada. Una direcció impecable per part de Troy Sanders. Uns escenaris de meravella sobre el mateix terreny verge que s'obra sota l'arada dels colonitzadors. I una interpretació senzillament perfecta en la qual Josep Mojica sap imprimir humanitat i emoció, consagrant-se com el millor actor masculí del llengües hispano, secundat a la perfecció per Joan Toren i Annetta Campillo.

Totes aquestes qualitats fan que "La cruz y la espada" ha d'ésser considerada com un film d'exceptió, com una pel·lícula model entre la producció hispano parlant.

"MATRICULA 33"

Veritable, arrencada de la mateixa història d'aquesta aventura d'un agent francès que sota el pseudònim de "Matricula 33" deserta de les seves pròpies files fins aconseguir la confiança del centre alemany d'espionatge. La doble personalitat de Cartault-Villard de la pel·lícula ha estat veritable, encara que, com és natural, sobre noms diferents.

La deserció del suboficial Villard, les seves gestions a Sant Sebastià, l'arrest a París d'un príncep imperial alemany, el seu al·lirament, les entrevistes del servei alemany d'espionatge a Notre Dame de París, els encontres furtius de "Matricula 33" amb la seva esposa, les relacions d'aquest amb la bella alemanya, encarregada de la seva vigilància, el descobriment de la identitat de "Matricula 33" i la seva fugida final són altres tants episodis d'extrema emoció.

André Luguet i Edwige Feuillère tenen al seu càrrec els principals papers de "Matricula 33".

"PEREGRINOS" AL KURSAAL

"Peregrinos", la pel·lícula Fox que constitueix la base del programa que s'estrena avui al Kursaal, és una profunda història d'amor maternal, una combinació del drama, comèdia i romanç, que ha d'arribar segurament al cor del públic, aquest públic que tant ha demostrat gustar de les històries humanes i veritables.

Aquests assumptes, però, han d'ésser tractats amb molt tacte si no es vol caure en lamentables exageracions que solament poden agradar al públic fàcil. "Peregrinos" ens parla d'aquest tema amb una tal ponderació que fa ésser al crític del "New York American" arran de la seva estrena en aquella ciutat: "Si això és 'sentimentalisme', llavors que es facin més pel·lícules sentimentals. No solament emoció profundament, sinó que en l'obra existeix una quantitat de bon humor, saviament dosificat, suficient per passar de les llàgrimes i les riallades".

"Peregrinos" és, per tant, una pel·lícula humana considerable. Henrietta Crossman en el paper de mare i Heather Angel, Norman Foster i Marian Nixon en els papers juvenils, ens donen una interpretació que tothom recordarà amb emoció.

CAPITOL CINEMA

"La mujer desnuda" ha meregut arreu, per part de la crítica, els millors elogis.

Amb motiu de l'estrena, a Madrid, del film "La mujer desnuda", la premsa ha llançat la seva opinió sobre els mèrits que tanca. Heus ací el comentari de "Ahora":

"No es la primera vegada que la famosíssima obra de Henri Bataille se viu en un 'set' cinematogràfic. Però, justo es decirlo, la versión ayer estrenada en el cine Figaro es tan lograda como deseara el propio autor. Admirable en la forma, porque se han puesto a contribución todos los elementos morales del 'espirit' francés, y plausible en el fondo, porque la materialidad de la presentación, interpretación y desarrollo alcanza un nivel elevado de decoro artístico."

No se alarmen las conciencias timoratas. "La mujer desnuda", título valiente por lo escabroso, no es la mujer que imagináis; una mujer desnuda puede albergar un alma vestida, o sea, honesta; una mujer desnuda puede ser una heroica modelo de artista... y ya se ha dicho y escrito muchas veces que en el arte no cabe la inmundicia y que una belleza al desnudo no puede ser indecorosa."

Alma al desnudo, disecionada, frente al anfiteatro de la vida por las manos expertas y humanitarias de un cirujano literario... Esto es el film, que fué acogido con agrado verdadero por los circunstancias."

UN ASTRE POLIGLOTA
Durant el rodatge del magnè film de Borzage "Adiós a las armas" a l'estudi Paramount, l'elegant actor Adolph Menjou tingué ocasió de parlar amb diversos extres que felen de soldats en el film, i a cadascun es dirigia en el seu propi idioma: espanyol, italià, francès o alemany. Això causà l'astorament de Helen Hayes, Gary Cooper i altres astres que prengueren part en aquest extraordinari film, puix que ignoraven que Menjou sabés parlar cinc idiomes.

Des de la infantesa, no obstant, Adolph Menjou és un consumat poliglota. El seu pare, que parlava correctament nou idiomes, educà el seu fill en la seva mateixa escola, i gràcies a això, a l'adveniment del cinema parlant, Adolph Menjou, que era ja un famós artista, no solament continuà en el seu lloc, sinó que obtingué papers destacats en els quals havia de sortir fent espanyol, francès, anglès o qualsevol altre dels idiomes que coneix a la perfecció.

En "Adiós a las armas", Adolph Menjou representa el paper d'un metge militar de l'exèrcit italià, i és el gran senyor de sempre, cavaller i irònic, enamorat i escèptic, que posa la nota de fi humorisme al costat de la passió desbordant dels protagonistes Helen Hayes i Gary Cooper.

"Adiós a las armas" és el gran film Paramount dirigit per Frank Borzage que s'exhibeix actualment al Coliseum.

UNA OPINIO FEMENINA
—I est epantant!
—Er ist fabelhaft!
—Lel è un bono giovine!
—He is a nice boy!
—¡Vaya hombre bonito!
Heus ací algunes de les coses que

COLISEUM

Un film inoubliable

Un cant d'amor, de pau i de tendresa femenina

entonat per l'animador artista

Frank Borzage

Primer premi de direcció de 1933

Es un film Paramount

en tots els idiomes diuen o pensen les noies franceses, alemanyes, italianes, angleses o espanyoles en veure Gary Cooper. Perquè totes aquestes frases, traduïdes al bon espanyol, coincideixen a significar que Gary Cooper és, com a home, quelcom de seriós.

Aquesta general opinió femenina ha estat recentment comprovada per Borzage, el famós director que guià Gary Cooper, Helen Hayes, Adolph Menjou i altres artistes de gran fama a través dels interessants episodis còmics, dramàtics, sentimentals, etc., del gran film Paramount "Adiós a las armas", que s'està projectant, amb èxit ressonant, al Coliseum. Frank Borzage viatjà recentment per Europa, i assegurà que ni una sola noia de totes les que tingué ocasió de conèixer no deixà de preguntar-li, amb gran interès, per Gary Cooper. Totes volien saber si era casat, si tenia fills, de quin color eren els seus ulls, els seus cabells, quina era la seva alçada, quant pesava, quins eren els seus costums i les seves aficions. Mida preguntes més, en fi, sobre la vida i miracles del bon minyó de muntanya foren fetes per llavis femenins a Borzage durant la seva excursió.

tació magnífica. Prova d'això ha estat, l'haver obtingut amb ella la classificació de la millor parella de l'any passat.

Tota la crítica cinematogràfica barcelonina ha expressat el seu unànime elogi per la pel·lícula, subratllant el favorable acolliment que el públic de l'esmentat cinema ve dispensant-li a cada presentació, demostrant una vegada més que Janet Gaynor continua essent l'actriu de la màxima popularitat entre els aficionats espanyols.

EL VESTUARI DE "CATALINA DE RUSIA"

Degut principalment a l'èxit obtingut arreu del món per "La vida privada de Enrique VIII", els films d'època són la darrera moda que en el món cinematogràfic, i com qual·sevol·la altra nou cicle cinematogràfic, han augmentat les responsabilitats dels especialistes en alguns punts particulars. El dibuixant de vestits d'època és ara una figura molt important a tots els estudis, puix que, després de tot, solament uns quants dibuixants de modes saben tot el referent als vestits d'èpoques ja llunyanes.

John Armstrong dibuixà els brillants vestits de "La vida privada de Enrique VIII" i John Armstrong ocupa un primer lloc en la seva professió. S'ha excedit en el dibuix dels vestits i uniformes de la nova producció de Korda que actualment es projecta al Tivoli.

Contràriament a la creença general, els vestits portats en el segle XVIII a Rússia no eren russos, sinó francesos. L'única excepció era l'exèrcit, els uniformes del qual seguien molt exactament el patró alemany. La raó d'això era que Pere el Gran, desitjós d'occidentalitzar Rússia en tot el que fos possible, volia que la seva cort adoptés l'estil francès i que el seu exèrcit seguis l'exemple i patró de l'exèrcit model creat per Frederic el Gran. En aquest període l'exèrcit prussià era la força més perfectament equipada i disciplinada del món.

Elisabeth Bergner, que actua com a Catalina, ha de portar no res menys que dotze vestits. Algunes de les teles usades costen més de tres lliures el metre. Els uniformes de Douglas Fairbanks són magnífics, i entre ells hi ha un abric d'ós ricament forat i que pesa una seixanta lliures. Així mateix té una àmplia col·lecció de vestits, variant des d'una simple brusa russa a l'uniforme real que porta en el dia de la seva boda amb una cuirassa de pell i casc amb ploma.

Els vestits del segle VIII en "Catalina de Rusia" havien d'ésser molt exactes en detall però adequats a la silueta de la dona moderna. En aquest període les dones anaven empenyades dintre d'unes cotilles de ferro i les dimensions dels seus cosos, que semblen increïbles en els temps actuals, eren cosa corrent en aquells temps. Els vestits són de tipus "pannier" de brocats i setins en colors meravellosos, amb cossets molt baixos d'estil quasi victorià. No usaben les perruques, per regla general, però sí el cabell empolsat de blanc.

Un dels vestits d'Elisabeth Bergner és l'uniforme del regiment d'Emmaloysky. És un fet històric que la principal raó de la revolució que matà el tsar i elevà Catalina al tron com a emperadriu de Rússia fou la insatisfacció de l'exèrcit pels alts capells i uniformes de tipus

URQUIAONA

Un esdeveniment del Cinema Català ha estat l'estrena de la primera producció autènticament catalana.

Apresseu-vos a adquirir les vostres localitats per aquesta admirable producció, orgull de la Indústria del film a Catalunya.

La banda de caníbals, que enclou un misteri inigualat; els nous mètodes d'investigació criminal aplicats per la més subtil perspicàcia del més renomnat dels detectius (Adolphe Menjou), que empra un procediment de discernir endevinar l'ocorregut valent-se d'una pila de detalls, entre ells el moviment dels llavis.

tar de caràcter amb el seu afortunat paper de detectiu.

La nova pel·lícula que ofereix "Cliff" davant els públics d'Espanya, és, sense cap dubte, un encert de Colòmbia, que se sabé aprofitar de les inigualables condicions artístiques d'aquestes estrelles del llengües i s'ha sacrificat en la presentació, la qual requereix un argument de tan difícil consecució.

L'actor Menjou deixa d'ésser el galant prestigiós per convertir-se en ac-

CUTIS ADMIRABLE

Cutis sa i suau, admirable cutis que dona esment de l'us metòdic de l'Heno de Pràvia; sabó pur d'olis finissims escullits. En friccionar-vos acuradament amb la seva espuma, el cutis esdevé més protegit i més bell.

Per a guarir la vostra gola no es precis que feu gàrgares

Antigament, per guarir unes angines o una faringitis, per fer desaparèixer la coïssor o picor que el refredat produeix a la gola, o simplement per a desinfectar la boca i la gola en èpoques de grip, feia falta suportar la molèstia d'uns gargarismes ingrats i no sempre eficaços, sobretot per els infants.

Avui és més racional, més segur, més còmode i més pràctic deixar dissoldre lentament a la boca

una pastilla de

FORMITROL

que destrueix els gèrmens infecciosos que penetren a les vies respiratòries amb l'aire inspirat, mitjançant l'acció dels vapors de formaldehid que després el Formitrol.

Amb les pastilles de Formitrol Wander tindreu l'avantatge d'una gàrgara sense líquid.

Desinfecten la boca i la gola.

Es venen a totes les farmàcies del món.

TIVOLI

2.ª setmana

de l'èxit sense parió de

Superspectacle
LONDON FILMS
presentat per
Artistes Associats

Pobles de Catalunya

San Feliu de Guixols

L'heràldica política de la ciutat de Sant Feliu de Guixols es distingeix per uns acusats signes de predominància avançada.

De les èpoques romàniques del 54 i 69 sortiren de Sant Feliu espertes exemplars que deixaren una vigorosa herència de fortalesa moral, d'irreductibles conviccions, a l'ànima popular.

Pi i Margall, l'artífex-creador del federalisme espanyol, la figura política de major noblesa i clarividència de la història contemporània, tingué a Sant Feliu una nombrosa cohort d'admiradors, el fervor i la constància de la qual no ha reduït pas la inclemència del temps. Encara avui és pales, és ben viu i arrelat el sentiment a la virtualitat del principi pactista segons el credo filosòfic de Proudhon, aclimatat a les fórmules polítiques pel geni de Pi i Margall.

En els dominis político-socials, Sant Feliu ha tingut també la sort de comptar amb una personalitat eminent, la vida pública de la qual ha permès que es mantingués inviolable la cooperació i l'adhesió del poble a la idea democràtica. Ementem a Salvador Albert, ambaixador de la República a Bèlgica, càrrec que suava la renúncia per incompatibilitat amb la trajectòria actual del Govern central. Salvador Albert, junt amb un estat major de disciplinats auxiliars, diputat vuit vegades consecutives, ha estat l'home preclar que ha sabut conèixer amb les angoixes i els dolors del poble, que ha sentit com a propis els seus sofriments i que a tothora l'ha conduït per rutes de dignitat i de lluminositat.

Coneguts aquests antecedents històrics, no sorprendrà pas si diem

que, des dels anys inicials de la vigència del sufragi universal a Espanya, excepcionalment-ne algunes aventures especials alienes a la voluntat popular, la ciutat de Sant Feliu de Guixols ha gaudit quasi sempre d'Ajuntaments amb majoria republicana.

Menys sorprendrà encara el fet que, en advenir la República, el poble guixolenc tenia elegida per l'article 29 una majoria d'esquerra que fou la que va posicionar-se del Municipi el dia 14 d'abril.

Després de dos anys d'existència, l'Ajuntament republicà va veure's obligat a transformar-se en Comissió gestora, composta pels ciutadans Ponç Valls i Francesc Campà, d'Esquerra, i Josep Bonal, de la Lliga.

En el termini de deu mesos aquesta Comissió ha realitzat una de les labors més penoses i delicades que ha conegut el Municipi guixolenc. De com l'Ajuntament republicà i més tard els gestors han sortejat els obstacles, de com han sabut comportar-se civílicament a profit dels interessos populars, és un exemple la solució donada al tràgic problema de l'atur, que presentava en els seus començaments un aspecte dramàtic, quasi insoluble, donades les complicacions que el dificultaven, solució que ha permès reduir amb relativa fortuna el malestar creixent que vegetava en les llars proletàries, mancats de l'elemental suport del treball quotidià.

Heus ací el problema feixuc del Municipi, el de l'atur forçós; el punt neuràlgic de les activitats municipals; s'ha dit i fins s'ha escrit que aquest problema havia estat creat per l'Ajuntament republicà, i això ens apar d'una candidesa tan simpàtica que

quasi no valdria la pena de refusar-ho si no consideréssim d'altra banda necessari en aquesta ocasió de detallar, mal que sigui en forma concisa, les amargors i misèries que aquest problema ens ha fet descobrir. És indiscutible que Sant Feliu, de temps abans de la gran guerra ve sotrint una fonda crisi industrial suau que actualment, i degut al conjunt de causes que l'han originada, quasi bé pot dir-se que ha esdevingut d'impossible superació: és, per tant, evident que l'atur d'obres en aquesta ciutat era un problema ja existent abans de l'adveniment de la República; doncs bé—es dirà—, si existia abans del nou règim, ¿com és que no s'exterminava fins a l'adveniment d'aquest? Això és el que tractarem d'explicar; cal tenir en compte que tot canvi de règim porta en els seus primers períodes els conseqüents moments de dificultats, singularment en l'aspecte econòmic, i cal recordar, pel que fa referència al nostre país, la fugida de capitals que d'una manera seriosa hagué d'evitar-se; així conjuntament amb els primers efectes que començaren a notar-se de la crisi mundial que plana damunt l'economia universal, ocasionà l'agudització en termes alarmants del nostre problema, ja que, ultra els obrers suro-tapers que mancaven de treball, s'hi afegiren obrers de l'art de construcció acomiadats també en aquelles circumstàncies. No pot negligir-se que la República s'implantà per tal que es pogués gaudir d'un veritable règim liberal i democràtic, i no és, doncs, d'estranyar que aquests postulats fossin compartits en el cas que comentem, tant pels que entraren a regir els afers municipals com pels que en aquella ocasió reclamaven el remei a llur situació. Així veiem com aquests es manifestaven demanant treball i fou en aquest sentit que l'Ajuntament republicà no

que milloressin l'aspecte urbanístic de la ciutat; s'acudí també al Govern de la República, que també afavorí amb algun ajut, i darrerament hem de fer esment de la protecció del nostre Govern de la Generalitat, la qual s'ha traduït en obres i quan-

Casa de menjars EL SABRE
de Enric Serra
MENJADORS SERRA
Telèfon 17
Servei de bodes i bateigs
a preus mòdics: Especialitat en el servei a la carta
Habitacions amb aigua corrent
Carretera de Girona, 4 i 5
SANT FELIU DE GUIXOLS

titats efectives amb les quals ha pogut anar-se afrontant aquest afros problema. No cal dir que l'Ajuntament ha exhaurit les seves reserves econòmiques en remeiar la situació dels afectats per l'atur forçós i és un deure humanitari cercar totes aquelles solucions que poden amorrar els estralls ocasionats en llars humils en les quals la misèria se-nyoreja; és per això que s'està activant la tramitació obligada per a anar a la immediata realització del projecte de cobriment de la Riera del Monestir i actualment està començant-se el tractat de la carretera de Sant Grau, on han d'ocupar-s'hi obrers en atur forçós d'aquesta localitat; en resum, que l'Ajuntament ha fet tot allò que humanament ha estat factible per a socórrer els seus obrers afectats pel flagell de l'atur.

UN BON HOTEL

Sant Feliu de Guixols és, per excel·lència, el centre de turisme i excursions de la Costa Brava.

Les seves vies de comunicació us faciliten el trasllat-vos ràpidament i amb tota comoditat als llocs més ponderats, i en aquest sentit pot combinar-se amb el mínim de temps i de despeses tota mena d'excursions.

El seu clima benigne permet de gaudir amb tota joia d'uns jorns de repòs o vacances en les seves incomparables platges, en les seves cales plenes de llum i de color, o bé en les magnífiques pinedes arran de mar.

"Hotel les Noies", propietat de P. Mallol, us acollirà amb tota cura, i posarà a la vostra disposició el refinament del seu gran confort, la seva exquisida i selecta cuina i la seva esplèndida situació. Hi trobareu totes les necessitats requerides pel viatger degudament atesos, tals com aigua corrent (calenta i freda), telèfon, calefacció central, garatge, etc., etc.

Rambla de Pi i Margall, 10 i 12, telèfon 30, Sant Feliu de Guixols.

Albert Bosch i Vinyals
Caymó, 16
SANT FELIU DE GUIXOLS
(Libreter)
La Humanitat, La Publicitat, L'Opinió, LA RAMBLA, Full Oficial, Mirador, Mundo Deportivo, Art, Films Selectos, Clarisme, etc., etc.
Servei a domicili
Fomento Comercial del Libro

regateja esforços per a satisfer els desigs justificadíssims dels obrers; potser s'haurien pogut adoptar altres formes per a socórrer-los, però hi havia el risc de desvirtuar-ne l'aspecte de treballadors convertint-los en una mena de captaires, cosa que ha de repugnar a tot aquell qui estimi com cal la consciència d'altri. S'obtení, i cal consignar-ho amb satisfacció, la cooperació de tot el veïnat, el qual aportà recursos per a anar a la immediata realització d'obres urbanes

L'esport a Sant Feliu

El "Casal dels Esports Guixols", que tan brillantement acaba d'assolir el títol de campió de la segona categoria ordinària (Grup Girona), no compta encara amb dos anys de vida.

Era el mes de juliol de 1932 quan uns quants aficionats plens d'entusiasme, després de llargues i laborioses gestions, aconseguiren fundar el "Casal", comptant com a camp de joc amb el que ho havia estat de l'"Esport F. C."

Amb alguns jugadors del desaparegut "Ceida" o del seu predecessor "Ateneu Esportiu", i els seus elements que entretant havien sortit, jugant en clubs dels pobles veïns o en alguna penya local de vida efímera, es confeccionà el primer equip del "Casal", el qual, dit sia de passada, no brillava pas precisament per la seva homogeneïtat.

Aquests nous elements, junta i jugadors plegats, empenyeren amb gran entusiasme la difícil tasca de reconquerir per a la nostra ciutat el bon nom esportiu que per la seva importància i principalment pel seu brillant passat, li pertocava. En efecte, i sigui'n permès el préstent, el futbol local havia conegut una època de veritable apogeu amb el gloriós "Ateneu Esportiu", el qual, assolí per quatre vegades el títol de campió de la província de Girona, arribant l'any 1922 al seu zenit i conqueria, després d'una brillantíssima campanya, el campionat de Catalunya de Segona Categoria.

A partir d'aquest any, i per causes que no són pas ara oportunes d'examinar, començà la davallada de l'"Ateneu", el qual entrà aviat en un període de franca decadència, tant en el terreny econòmic com en l'esportiu, fins a arribar a la seva desaparició. Es feren esforços per salvar el nostre futbol i s'aconseguí,

amb la col·laboració dels mateixos jugadors i comptant amb el mateix camp de joc, fundar el "C. E. I. D. A.", el qual tingué, al començament, un falaguer exit. Aviat, però, el fantasma de la decadència s'apoderà també d'ell i veírem com les coses li anaven de mal en pitjor. En vista d'això, els propietaris del camp optaren per vendre-se'l a una Companyia belga de suro, i així la nostra ciutat, d'una història esportiva tan brillant, veié per alguns anys la completa desaparició del futbol, fins que, com ja hem dit al començament, en 1932 uns quants aficionats, que no podien resignar-se a veure foragitat el seu esport preferit, es proposaren fer revivre al Sant Feliu Esportiu els dies de glòria que anys enrera havia conegut.

Fou, doncs, pel juliol del 1932 quan el "Casal" veié la llum. Després d'alguns partits amistosos, el següent setembre prengué part en el campionat de Catalunya de Segona Ordinària, el qual fou per al jove club un veritable fracàs, tant en el sentit econòmic (les grans despeses que ocasionaven els llargs desplaçaments no eren de cap manera compensades per l'entrada que es registrava al camp), com en l'esportiu, ja que, obtingué, després de pessimes actuacions, el penúltim lloc de la classificació. El "Casal" passà aleshores per uns moments d'intensa crisi que feren tèmer per la seva sort. Sortosament, amb l'entrada a l'equip d'alguns valuosos elements, quasi tots ex-jugadors del desaparegut "Ateneu", el "Casal" començà a comptar per victòries tots els seus partits, així que es traduí en un desvetllament de l'afició i una més gran afluència al camp, permetent que el nostre club entrés en una època de franca normalitat i prenyada d'esperances.

Amb la conquesta del campionat de segona ordinària (Grup Girona) d'enguany, les dites esperances es veieren traduïdes en realitat, i ara el nostre equip espera, ple d'optimisme i d'entusiasme, el campionat de Catalunya d'aquesta categoria, per a repetir la brillant gesta que l'any 1922 realitzà l'"Ateneu Esportiu".

Nosaltres també acompanyem els jugadors en el seu optimisme i entusiasme, i desitgem de tot cor que les seves belles il·lusions es vegin coronades del més gran èxit. Per altra banda, no dubtem que el públic guixolenc no regatejarà el seu esforç moral i material per la bona reeixida de la nova campanya que es va a emprendre, a fi que els jugadors gaudeixin d'aquella assistència, tan decisiva per al resultat final d'aquestes empreses.

BENET VILA C.

PALAMÓS

L'obra positiva del primer Ajuntament Republicà de Palamós

La bona administració de tota entitat, ja sigui de caràcter públic o privat, guarda sempre una estreta relació directa amb l'altruisme, cultura, patriotisme i honestat de llurs components. Aquest axioma, d'una observança general, s'ha acomplert a bastament en allò que fa referència a l'obra positiva i realitzada pel primer Ajuntament republicà de Palamós, obra i orientació que amb tant d'entusiasme prossegueix l'actual Corporació Municipal. Defugint de tot partidisme i examinant objectivament la tasca efectuada per la Corporació municipal sortint, és just de reconèixer que l'obra portada a cap ha estat profi-

són que durant l'actuació d'aquest Ajuntament s'ha construït, i inaugurat recentment, l'edifici destinat a Noves Escoles Graduades, capaç per a dotze seccions, sis de nens i sis de nenes; s'ha adquirit el mobiliari escolar i material pedagògic necessari per al normal funcionament de les classes; s'han creat quatre beques d'estudi per a escolars necessitats d'aquesta vila; s'està sostenint el funcionament de tres escoles municipals; s'han concedit subvencions al Museu de la Costa Brava i Protectora de l'Ensenyança Catalana, etc., etc.

Assistència Social: Subvencions a l'Hospital de Palamós, Clínica de

tosa per als interessos morals i materials de la nostra vila.

I no és que la tasca s'hagi presentat planera i lliure d'obstacles, sinó molt al contrari, ja que al cap de poc temps de prendre possessió de la seva comuna el primer Ajuntament republicà, sofí l'erari municipal un fort contratemps amb la suspensió de pagaments del Banc de Catalunya, resultant afectats, per tal suspensió, els cabals municipals amb la quantitat de 79.760'59 pessetes, que l'Ajuntament tenia dipositats a l'esmentat Banc a l'objecte d'efectuar determinades obres d'interès comunal.

Posteriorment, i ja en les acaballes de l'actuació administrativa començada en el mes d'abril de 1931, els interessos municipals sofriren un altre contratemps de tanta o més importància que el de la suspensió de pagaments del Banc de Catalunya, i aquest contratemps fou la inundació ocorreguda a aquesta vila la nit del 29 al 30 de novembre de 1933, motivada pel desbordament de la Riera Aubí, inundació que originà danys i perjudicis en els interessos materials de molta família, en llur majoria de la classe humil i treballadora, i de molta més consideració i volum en els interessos comuns de la vila, i que per no fer prolix aquesta informació no volem enumerar detalladament. Tan solament afegirem que els danys i perjudicis originats en els interessos particulars de la classe modesta, s'han pogut mitigar en bona part, mitjançant els ingressos obtinguts i recaptats en la subscripció pública, encapçalada per aquest Ajuntament amb 5.000 pessetes, oberta amb aquesta finalitat, i repartits equitativament entre les famílies damnificades.

Amb la crua realitat exposada dels fets esmentats l'Ajuntament va haver de lluitar per a poder desenvolupar el seu programa, però malgrat els contratemps soferts, s'imposà a ell mateix, i fent-se càrrec de les circumstàncies i amb un entusiasme i ferma voluntat dignes de tota lloanca, seguir avançant pel camí assenyalat fins a atènyer la meta desitjada.

Objectiva com hem dit que seria aquesta informació, creiem que amb la simple exposició de l'obra realitzada pel pasat Ajuntament n'hi haurà prou per demostrar la brillant actuació d'aquest, i a aquest efecte passem a enumerar breument la tasca efectuada.

Finances: Els pressupostos municipals ordinaris de 1932 i 1933 han estat liquidats amb superàvit, malgrat la difícil situació econòmica d'aquesta població, degut a la forta crisi de la indústria suro-tapera, base de la vitalitat de la vila. És digne d'esmentar el fet que l'Ajuntament està al corrent de totes les obligacions amb l'Estat, Generalitat i antiga "provincia" de Girona.

Cultura: Una de les preocupacions més constants de l'Ajuntament ha estat el resoldre el problema de l'ensenyament primari, i proves d'això

l'Alfança i Hospital Clínic, ultra l'assistència mèdica, farmacèutica i domèstica als pobres de la vila i transeünts necessitats.

Urbanització de la vila: S'han retolat tots els carrers i numerat totes les cases de la població; s'ha obligat a construir voravies i rebatre les parets de les cases a mant propietaris; s'ha construït l'aferrat del carrer de Pella i Forques, i s'han practicat altres reformes d'importància en l'enllumenat públic, places i carrers.

Construccions: A conseqüència dels desperfectes ocasionats pel desbordament de la Riera Aubí, s'ha hagut de reparar i protegir amb garrons metàl·lics uns 11 metres de les obres de desviació de la Riera, i s'està acabant la reparació d'una part

de mota de l'Aubí, d'una llargària d'uns noranta metres, pel mateix procediment, lloc per on precisament desbordà l'avinguda de l'aigua a la població de la darrera inundació, que en alguns llocs de la vila arribà a uns tres metres d'alçada.

Projectes: Els més urgents i d'imprecindible necessitat són els de reparar els desperfectes ocasionats dintre la vila pel desbordament de la Riera Aubí, tals com els d'arranjar la col·lectora general de desguàs que resta rompuda, inutilitzada i descoberta en una llargària de 80 metres, resultant que les aigües brutes desguacen directament a la mar, travessant un lloc central de la població el qual no deixa d'ésser un perill greu per a la higiene i salut pública del veïnat; el formar un projecte definitiu de defensa de la població contra les inundacions de l'Aubí; arranjar la Plaça de González Hontoria i un bon tros de la balustrada enderrocada que hi ha al llarg del Passeig del 14 d'abril, i altres obres d'una importància menys considerable.

Obra social: No ha pas deixat tampoc el primer Ajuntament republicà de lluitar amb dificultats per comissions de caràcter social. Els principals són: la vaga portuària i crisi econòmica del ferrocarril de Palamós a Flaçà i Girona, ambdues resoltes favorablement a favor dels obrers, del poble i de la comarca.

S'ha tingut molta cura amb les qüestions de caràcter moral, fent prevaler els drets dels humils, com aconsellava el venerable malaguanat President Macià.

Tenint en compte que l'Esquerra Republicana de Catalunya propugna per una tendenciosa transformació social en sentit cooperatiu, hem recolzat i afavorit les cooperatives de consum i producció. Tot això fa que avui el poble sap comprendre's i estimar-nos.

Dels fets relacionats es dedueix clarament que la tasca realitzada per la Corporació sortint ha estat feixuga i difícil. Resten en peu per a resoldre al nou Ajuntament els projectes esmentats anteriorment.

Per això cal reconèixer amb noblesa que l'actuació de l'Ajuntament sortint, que ha estat presidit, respectivament, pels senyors Josep Fàbrega i Fermí Oliver, ha estat positiva i profitosa per als interessos comuns.

Dels bons dots i patriotisme de l'actual alcalde, senyor Didaç Garrell, i de la valua dels elements que componen a Corporació Municipal, no dubtem que podran i sabran resoldre tots els altres problemes plantejats en la vida municipal, de comú acord amb tots els interessos que els són concrets. Així ho esperem i desitgem.

Taxis Maraña

Servei d'autos de lloguer

R. de Casanoves, 25

Telèfon 119

SANT FELIU DE GUIXOLS

GASOSES I SIFONS «BATET»

Totes les begudes són elaborades únicament amb sucre

Taronjada "BATET"

Demaneu Cervesa EPIDOR I NEGRA MORITZ
SANT FELIU DE GUIXOLS

Hotel Les Noies

RESTAURANT

Gran confort—Situació esplèndida—Aigua corrent a totes les habitacions — Calefacció central—Garatge
Telèfon 30 SANT FELIU DE GUIXOLS

Servei d'encàrrecs a Barcelona en autocamió i transports en general

J. VIDAL

Ferrer i Guàrdia, 3 — SANT FELIU DE GUIXOLS — Telèfon 32
Agències a Barcelona: Rech, 73. Telèfon 15028. — Plaça del Bord, 13. Telèfon 13354. — Petxina, 5

Tallers PUIG

TELÈFON 56

SANT FELIU DE GUIXOLS

FABRICA de CAMELS i FRUITES en PASTA

de J. BARRIS I SERRA

Carrer de Mai, 34 - Sant Feliu de Guixols (Girona)

Gran assortiment de caramels de totes menes
Renomades especialitats: «GARBINOS»
i «MENTOFFLES». Preparació i elaboració moderníssima i exquisida per excel·lència

DEMANEU-NE ARREU

Es necessiten bons representants-dispositaris i representants locals

Hotel Marina

Propietari: ERNEST PI
TELÈFON 59

GARTGE PROPÍ — COTXES DE LLOGUER — SITUAT ENFRONT LA MAR — CONFORT MODERN
CALEFACCIÓ CENTRAL — AIGUA CORRENT CALenta i FREDA A TOTES LES HABITACIONS
CAMERES DE BANY I DUTXA

SANT FELIU DE GUIXOLS
(CATALUNYA-ESPANYA)

Passeig de Mar, 5, 7 i 9

RAMIR NIELL

Centre de Suscripcions a Periòdics i Revistes

Màquines de cosir i brodar
WERTHEIM - Ràpida, S. A.
Proveïdors de les Escoles Nacionals
SUCURSAL a Palamós:
Passeig Castellar, núm. 8

"L'Equitativa"

Cooperativa

Palamós

Dia la saviesa popular que és de bona pràctica que hom es recordi de Santa Bàrbara quan trona. Seguint aquest principi, que no té més valor que l'establir el fet de l'oportunitat, direm, ara, que l'ocasió ens invita a parlar del règim cooperativista.

Amb data 14 de l'actual—sancionada el 19 per l'honorable President de la Generalitat de Catalunya—el Parlament nostrat aprovà la Llei de Bases de la Cooperació per a Cooperatives, Mutualitats i Sindicats Agrícoles. La Llei complementària comença a discutir-se en l'esmentada Cambra el dia 22, i com que els nostres diputats no negligem la feina, tot fa creure que la totalitat de la Llei aviat quedarà enllestida en benefici de la millor difusió d'aquest noble sistema.

Sota el signe gloriós de la República s'han realitzat moltes belles coses. Amb tot, però, són més encara les que sense prendre cos han quedat en el clos de la teoria. L'associació estricte de persones que es proposen millorar la situació econòmica i social dels components per establir una comunitat germanívola per tal de millorar les relacions humanes; heus ací una frase de bon efecte que sona a cosa purament doctrinària. Malgrat aquesta apreciació d'antuvi no ho és pas, la pràctica ha fet objectiva i tan escient idealitat, i precisament la Llei del nostre Parlament tendeix a difondre la realitat cooperativa.

En parlar d'un sistema tan profitós a l'estament popular, hom no pot deixar d'incloure en la monografia la Cooperativa "L'Equitativa", que des de l'any 1887 actua ininterrompidament a Palamós amb exit brillant i mitjançant la col·laboració efectiva de la majoria de ciutadans residents en aquesta riallera localitat.

Seria una feina feixuga que ara ens proposéssim esmentar fil per randa tots aquells detalls que constitueixen les activitats d'aquesta Cooperativa. Bastaria dir, però, per donar una idea acabada de la tònica de la seva actuació, que, ultra les modalitats i serveis que constitueixen la raó d'ésser de tota cooperativa, té avantatjament organitzades tres seccions que podem presentar com un exponent acurat de la seva vida: el subsidi d'orfenesa, d'invalidesa i defunció. Cada una actua amb particularitat esponsorosa.

Hem llegit el resum del balanç corresponent al quart trimestre de 1933, pel qual hom pot donar-se compte de seguida de la situació de l'entitat. Les pèrdues de defunció, orfenesa i invalidesa que són ateses donen la pauta de la puixança de la societat.

Hom cossa la impressió a primera vista, que essent associat, a l'esmentada Cooperativa no es troba sol ni desemparat a la vida gràcies a l'obligació de tutela que aquella s'imposa en relació als seus associats.

Ara sí que podem dir que la solidaritat i l'assistència mútua no són un mite de la lletra escrita. Són, no hi ha dubte, una realitat beneficiosa i jocunda.

Fàbrica d'Aigües

Carboniques

Comissions i Representacions

Domènec Ballesta

Vallès i Ribot, 3. Tl. 34

PALAMÓS

HOTEL TRIAS

Tot confort

Centre excursionista

de la Costa Brava

Calefacció central

Garatge

Telèfon 35 PALAMÓS

S. Playa Villena

Centre General de Subs-

cripcions a tota mena

de Publicacions Nacio-

nals i estrangeres

PALAMÓS

Autoòmnibus de lloguer

Telèfon 22

A. BAÑERAS

PALAMÓS

Perruqueria Major, 6

Hotel-Restaurant

Sant Sebastià

Oficialment podrà donar-se el cas de no haver visitat aquest hotel els turistes que hagin visitat Palafrugell. La seva situació al pic de la muntanya i al costat del far, ultra l'esplèndida terrassa sobre la mar, el fan un dels llocs preferits de totes les persones de bon gust.

Ramon Cardella Solé

Reparació i muntatge de màquines d'Arts Gràfiques

Roger de Flor, 151

Telèfon 55706

BARCELONA

TINTORERIA PRISMA

Pare Secchi, 49 SANT ANDREU Telèfon 50565

Vestit d'home rentat, 475 ptes. - Vestit d'home tenyit, 750 - Gabany rentat, 450 - Gabany tenyit, 650 - Abric de senyora rentat, 400 - Abric de senyora tenyit, 500 - Vestit de senyora rentat, 400 - Vestit de senyora tenyit, 500 - Serveis rapidíssims - Dols en poques hores

Sucursal: Torrent d'En Vidalet, 2 - BARCELONA - Telèfon 80650

COL·LEGI ACADEMIA DE SANT JOSEP

Montcada, 1, pral. - Telèfon 17974

Mig-pensionistes - Recomanats - Externs - Pàrvuls

Ensenyança primària - Batxillerat - Acadèmia de

Comerc - Classes diürnes i nocturnes - Local grandios

i higiènic - Ensenyança graduada

AIGUA OXIGENADA

DOCTOR VINYALS

Puríssima rica en oxigen - La preferida en Clíniques,

Hospitals i a totes les cases

Producció dels Laboratoris del Dr. Vinyals

Despatx: Diputació, 239. - Telèfons 21935-51256

BARCELONA

Magatzems MARCÚS

Gèneres de Punt de totes menes i preus

Bruses - Sueters - Pullovers - Samarretes

Mitges - Mitjons - Bufandes - Camiseria

Condicions especials a revenedors

Carders, núm. 7 Telèfon 24901

BARCELONA

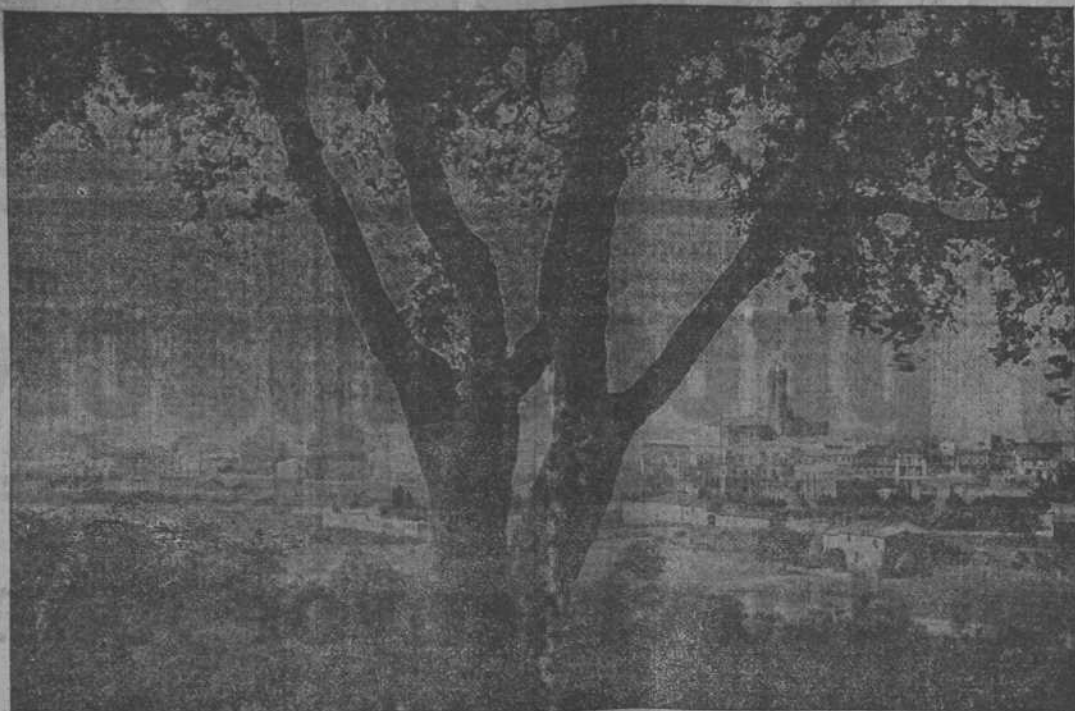
El Dr. Josep Alomar Estadas

Es complau a oferir als seus clients el nou domicili

Passeig Nacional, 50, pral. (Barceloneta)

Telèfon 19213 Consulta de 3 a 5

PALAFRUGELL

Palafrugell — moderna vila industrial de més de deu mil habitants — és la població més important de la rica comarca del Baix Empordà, i per la seva situació geogràfica i les seves vies de comunicació, el centre de la gran zona de turisme copegada generalment amb el nom de Costa Brava. Emplaçada a la vila de Palafrugell al cim i als vessants d'un tossal, distant de la mar pocs més de tres quilòmetres, està voltada per tots costats de les més esplèndides belleses naturals. La suavitat lluminosa, plena de delicats matisos del paisatge rural que l'envolta i la brava bellesa dels paratges marítims enclavats en el terme municipal de Palafrugell es confonen i completen perfectament, adquirint la naturalesa, en aquests indrets privilegiats, les formes més suggestives, la més sobriana magnificència.

Nombrosos aspectes palafrugellencs resulten altament interessants i mereixen ésser coneguts degudament amb tota mena de detalls. L'aspecte industrial i comercial suro-taper, digne d'atenció per existir a Palafrugell els més importants centres productors del món; l'aspecte arqueològic, interessant per atresorar la vila algunes valuosos joies artístiques, entre les quals destaca el magnífic retaule de l'altar major de l'església parroquial, estil xurrigueresc, que és considerat com un dels més notables monuments que l'art barroc ha produït a Espanya; l'aspecte agrícola, important per la fertilitat dels seus camps; els aspectes cultural, esportiu, industrial, metal·lúrgic i molts d'altres podrien ésser objecte d'extenses consideracions i de justificats elogis.

La Costa Brava, de sorprenent bellesa en tota la seva extensió, associada a la comarca del Baix Empordà encisos incomparables i indescriptibles, avui dia ja coneguts i admirats per tot el món. La platja de Llafranc — l'antiga Cypsele romana — estesa dolçament al peu del brau promotori de Sant Sebastià; aquest, amb la seva ermita medieval i el seu far al cim, que mostra des de la seva alçaria tota la riquesa de colors de la planúria empordanesa fins al Pireneu i la immensitat de la mar llatina, des de Tossa al Cap de Bagur; Calella, amb les seves pintoresques cales i les seves petites

platges; Tamariu, típic indret de pescadors; Cap Roig, amb el superb castell on sojorna l'aristocràcia rus Nicolau Wevodscki; La Fosca, l'enjogassada platja suauament perfilada; Cala Pedrosa i La Musclera, amb la senyorívola mansió de Lord Islington; Fornells, Aigua-Blava, Sa Tuna, Sa Riera, amb els seus imponents

penya-segats i les seves coves meravelloses; Les Illes Formigues, trossos de la Costa Brava perduts en la mar, són noms que ja gaudeixen de justificada fama i que no necessiten d'una propaganda de gran intensitat. Amb recordar-los basta; amb donar orientacions per a visitar-los n'hi ha prou.

LLAFRANCH

Urbanització FORRELLAD

Per a comprar terrenys, dirigir-se

Casp, 45

Telèfon 17389

BARCELONA

JUAN PRUNEDA

Constructor d'Obres

Especialitat en construcció de xalets a la Costa Brava

Pere Gran, 8 PALAFRUGELL Telèfon 82

GARATGE NOU de EDUARD SABATÉ

Reparació i lloguer d'automòbils - Taller mecànic

Instal·lació i reparació de tota mena de motors marins

Torres Jonama, 22. Tels. 71 i 73. PALAFRUGELL

MANUFACTURA DE JOGUINES

Especialitat en cavalls fins

GIRALT

PALAFRUGELL

Costa Brava Platja de Llafranc

Hotel Celimar

Preferit pels Turistes i les persones de bon gust, per la seva

situació i per la seva cuina típica del país

PER A INFORMES, A PALAFRUGELL. — TELÈFON 20

Garatge propi o al mateix Hotel. — Telèfon 12 (grop Calella de Palafrugell)

OBERT TOT L'ANY

CENTRAL D'OLIS I SABONS

Secció completa de productes alimentaris i de les millors marques

SERVEI A DOMICILI

A. GIBERT

Baix de Sant Pere, 42

BARCELONA

Telèfon 25027

Mobles

Palet

La Bisbal

CALÇATS DE

MARINA BOFILL

Garreta, núm. 8

Taller de reparacions:

Plaça Macià, 8

Totes les temporades

nous models

LA BISBAL

FIXADOR FREIXINET

Cobla

Orquestra

Orquestrina

Oficial de la

Generalitat de Catalunya

LA BISBAL

Cap i casal del Baix Empordà, situada al cor de les terres gironines, oberta a totes les iniciatives, disposada a tot allò que signifiqui un enaltiment de la cultura, és troba la ciutat de La Bisbal. Escenari d'epopeies gloriuses, com aquelles de l'ajecament republicà del 6 d'octubre de 1869, bressol d'illustres patricis, com fou, per exemple, el pintor Benet Mercader i l'actual conseller de Treball i Obres públiques del Govern de la Generalitat de Catalunya, senyor Martí Barrera; apropiada per lluitar sempre vers fites d'evolució constant, heus ací en breus mots una síntesi, una tènue pinzellada que tendeix a descriure l'antiga ciutat que fou residència dels bisbes de Girona.

La Bisbal compta, ultra aquestes qualitats admirables, plasmades en diversos agrupaments, amb un nodrit cenacle d'amants de la cultura, com és, per exemple, l'Ateneu Pi i Margall, associació republicana federal adherida a Esquerra Republicana

de Catalunya, la tasca enorme del qual no cal esmentar per ésser ben coneguda de tothom; l'entitat coral "Els Rosinyols de les Gavarras" i altres societats que a mesura de llurs possibilitats tendeixen a exaltar el seu nom.

No cal i fóra absurd el fer-ho elogiar les virtuts republicanes de la capital baix-empordanesa. Una sèrie continuada d'actes, d'elecció durant totes les èpoques d'un representant republicà—Vallès i Ribot, Marial, Salvador Albert—a les Corts espanyoles; l'esperit d'entusiasme i d'abnegació de que estan posseïts els seus fills per les causes de la llibertat, tot plegat ha contribuït a que el seu nom fos evocat arreu de Catalunya amb el màxim de respecte amb una veritable simpatia.

La indústria cabdal és la ceràmica, seguida de la suïra, en franca davallada. Però la principal font de vida de la ciutat, indubtablement, és el mercat que se celebra cada divendres, el qual constitueix una gran diversos aplegada de camperols i comerciants d'arreu de les terres gironines.

La primera entitat bisbalenca és l'Ateneu Pi i Margall, del qual suara parlàvem. La seva llarga vida és una continuada prova de l'esperit d'exaltament de la cultura popular dels seus homes. Compta amb un gran estel de socis i avui representats dignament pels senyors Francesc Roma, Josep Figueres, Josep Cebria, Josep Nolla, Martí Pruneda, Joan Figueres, Josep Palet i Pere Salamó, desenvolupen el govern del Municipi.

I La Bisbal és, amic lector, tot el que amb la màxima objectivitat acabem d'intentar exposar-te. Oberta a totes les iniciatives, amb un profund amor per la cultura, amb una consciència ideològica admirable, la in-

discutible capitalitat del Baix Empordà va menant la seva vida, sempre pel camí dretur d'una catalanitat posada manta vegada de relleu i d'un republicanisme del qual no cal ni fer-ne l'elogi.

Cap home com Francesc Roma pot representar més dignament la ciutat de La Bisbal a l'Alcaldia. Una llarga vida consagrada per complet a una ideologia que ha valgut sacrificis i penes, arribant aduuc a la declaració d'un pacte de la fam imposat per la gent de dreta, davant d'una consciència que no volgué blincar-se a baixes apències, han fet de Francesc Roma l'home íntegre i prestigiós destinat més que ningú a ésser el primer ciutadà bisbalenc.

Nosaltres hem cregut, per aquests motius essencialíssims, que en aquesta plana havia de ressonar-hi, amb tota la seva autoritat, la veu de Francesc Roma. I el conseller en cap de casa nostra, amb la seva habitual modestia, ha contestat de la manera que segueix les nostres preguntes:

—Quina impressió heu experimentat en entrar a l'ajuntament?

—Ha estat—contesta—com la de sentir damunt meu un enorme pes, per la responsabilitat que envoltava un home que és considerat mancat de les condicions indispensables per a respondre a les necessitats d'una ciutat que figura com a capital del Baix Empordà. Altrament, aquesta feixuga càrrega s'ha vist alleugerida en constatar que em portaven a aquest lloc els sufragis dels ciutadans bisbalencs, ja que prèviament estava destinada, cas de triomfar la nostra candidatura, a l'Alcaldia.

—Com pensen que s'ha d'orientar la vostra actuació?

—En part, prosseguir l'obra d'embelliment iniciada per l'anterior Consistori, d'acord amb el que permetin els cabals municipals i, sobretot, resoldre aquells afers de necessitat que imperiosament siguin inajornables. No obstant, no puc formar-me cap criteri concret, per quan estem dintre la confecció dels nous pressupostos.

—Ganes de treballar?

—Moltes. Posseïts d'una gran voluntat que creiem podia suplir la suficiència que voldríem posseir, volem treballar de ferm. Jo crec que la nostra modestia no serà obstacle per a poder redir de la feixuga càrrega que ens imposa el cos electoral. I volem estendre aquesta nostra voluntat i zel absolutament a tots els empleats municipals a fi de no deixar en un estat de descurança els interessos generals, que són de tota la comunitat.

—I de política, què ens diu?

—El de sempre. La confiança de trenta-quatre anys de lluita, pols ideals esquerriests, emmarcats en la llibertat i respecte a totes les ideologies. I ara que parlem de respecte, cal significar com contrasta la meua actitud amb la d'aquells que amb motiu d'haver-me vist obligat a prendre un determini han volgut estrafar-lo lamentablement, quan valgué prevenir de possibles esdeveniments atemptatoris en pensar dels que avui poden censurar-me, quan fonamentalment crec que no se'ls féu altra cosa que un bé.

Quant a política general—afegeix el senyor Roma—, la ratificació absoluta dels postulats de tota la meua existència i, sobretot, la més plena simpatia i la més fervorosa adhesió al nostre partit d'Esquerra Republicana de Catalunya.

—Res més?

—Res més. Solament que tinc una confiança en la col·laboració de tots els ciutadans bisbalencs en la tasca que és present.

I amb aquests mots Francesc Roma ha donat per acabada la nostra conversa. Paraules les del nostre conseller en cap transcendents, clares i dignes de meditar, paraules, també, que ens fan albirar una futura tasca oberta a tots els optimismes.

Ateneu Pi i Margall

Associació republicana federal, adherida a Esquerra

Republicana de Catalunya

Avinguda República

LA BISBAL

Magnífica biblioteca

Espaïos saló de consumacions

Esplèndida sala d'espectacles

Llibreria i Subscripcions

G. HUGAS

La Bisbal (Girona)

CONFITERIA I PASTISSERIA

ROURA

Especialitat en els encàrrecs

Plaça Constitució, 8

LA BISBAL

CONRAD SALA

FABRICA DE CASSOLES

de terres refractàries

Carrer de la Indústria, 18

LA BISBAL

Representant: ENRIC BARNOSELL

LA BISBAL (Girona) - Telèf n° 11

La Principal de La Bisbal

la rambbla

(esport i ciutadania)

Casa Rodó

Fontanella, 14

El millor assortiment
i preus en abrics i vestits
confeccionats per a nois

El Marroc, preocupació constant

La impressió que en duu el senyor Joan Moles i Ormella

El primer Alt Comissari civil

Era l'estiu de l'any 1923 quan els que eren al Marroc assistiren a l'arribada del primer Alt Comissari civil del Protectorat. A Espanya el nomenament havia fet bon efecte. Finalment s'acabaria creia la gent, la situació anglosaxona que d'any i anys es mantenia a la zona espanyola de l'imperi marroquí. Fora el comandament de mans de militars, automàticament minvaria el perill de guerra. Aquest raonament se'l feien la majoria dels espanyols que no tenien amb el Marroc altre contacte que l'obligat del sobresalt d'una possible guerra que podia esclatar a cada moment. Ab-el-Krim era encara el terror de les mares que tenien fills en edat d'anar a fer el soldat.

I, fet curiós: el mateix raonament es feien els espanyols residents a les ciutats del Protectorat, tant civils com militars, però bé que per motius ben oposats als de la banda d'aquí de l'Estret de Gibraltar. Els d'aquí pensaven en l'acabament del pesonament dels negocis que feia possibles la guerra. Per als uns era la pau. Per als altres volia dir la possibilitat d'haver d'acabar amb certes conxorxes i certs contactes amb els quals no es miraven gota a sacrificar la vida dels minyons que enviava Espanya a patir fam, fred i a deixar-hi la salut. Per això la presa de possessió del primer Alt Comissari Civil del Marroc, el senyor Silvela, fou un motiu d'esperances i de desil·lusions com cap altre no ho havia estat mai. Ell, com pocs, podria haver dit coses que segurament passaràn a l'oblit per sempre més i que mai no seran esclariades. Bon compte han tingut els qui de prop o de lluny estiguessen lligats amb ell d'impossibilitat que els documents que aplegà a l'Alta Comissaria del Marroc fossin coneguts. Ni després de mort haurà pogut venjar-se de les vexacions de què el feren objecte militars i civils que tenien el Marroc com a presa de les seves ambicions i negocis personals.

Els entrebancs que trobà Silvela

No feia gaire temps que Silvela havia pres possessió del seu càrrec quan es produí el primer fet escandalós. Una nit, a l'hora de començar els espectacles, els habitants de Tetuan es trobaren sorpresos amb un tiroteig que es produí a la banda interior del recinte del parapet i de la muralla. Hi havia un combat aferrissat, semblava, però ningú sabia amb qui es batia. Al cap de poc més de mitja hora la cosa havia acabat, però hi havia morts i ferits. Els soldats, en la seva follia, no respectaren res i arribaren a matar a cops de balona uns pobres manobres moros que, no podent desprendre's d'un o dos "billuns" en el "fondak", dormien embolicats amb

L'ex-Alt Comissari civil de la República analitza la política que s'hi ha seguit, explica la que ell hi començà a desenrotllar i expressa els seus temors per la que ara s'hi practica

El Marroc és un diamant en brut que hauria de donar gust de valorar, però no ha d'ésser un bloc on trametre-hi «correligionarios» a fer-hi diners

per N. MOLINS i FÀBREGA

llurs xilabes esparcades en les mateixes cases en construcció on treballaven. Els soldats, en fer un reconeixement pels voltants del campament, els trobaren allà, arraulit de par, i, sense gaires miraments, pensant que s'hi havia amagat després de la lluita, els mataren sense pietat.

L'endemà hom pogué veure uns dos centenars de moros de totes les procedències lligats de peus i mans i encordillats els uns als altres en els patis de la caserna de R'Kama. No sabia ningú si eren o no culpables. No se sabia més que eren poc o massa coneguts a la vila i els tenien allà empresonats sense que se'ls deixés ni tan sols en llibertat per fer les seves necessitats, que, per tant, s'havien de fer al damunt. Després passaren a ésser jutjats per Consells de guerra i algun sembla que fou afusellat. Però, çeren realment culpables?

Això era més difícil d'escatir. També l'endemà de la lluita els habitants de Tetuan saberen, si no d'una manera oficial, per referències, que el tiroteig l'havia produït una "harca" manada pel Jariru, que havia entrat el dia mateix amb l'exercit d'una romeria. Pel que els refereix als moros que havien entrat amb l'home de confiança d'Abd-el-Krim semblava cosa provada que havien escapat tots. Els empresonats potser no eren culpables, però calla fer un escarment.

Fou, n'estem segurs, el primer entrebanc que voluntàriament es posà en el camí del primer Alt Comissari civil. Les jerarquies militars no podien tolerar que un home que no és de la seva carrera ocupés un càrrec que sempre havien considerat com a propi.

Al cap de pocs mesos fou l'atac a uns quants soldats enginyers que tornaven dels treballs de construcció del Ferrocarril de Tetuan al Zinat. En caure la tardada, els pobres soldats tornaven lasses del treball esgotador, per la mala alimentació i per l'alta temperatura. I en ésser gairebé sota mateix del campament de Tetuan foren atacats inopinadament per una partida de moros que ni tan sols deixaren un mort al camp. De soldats sí, en moriren més de dotze. Tenen una tomba comuna al cementiri militar de Tetuan que els ofrenaren els seus companys. Era un nou entrebanc que trobava el senyor Silvela i també costava vides.

Es difícil de dir si l'entrebanc fou posat a voluntat, però sí que es pot assegurar que el fet fou comentat amb satisfacció com a tal entrebanc per la major part de l'element militar de la zona.

Poc abans Silvela havia tingut la mala pensada de voler seguir les principals posicions, i era de sentir com es comentava l'arribada del que els militars de graduació en deien "el general de pacotilla". El seu viatge, més que de propaganda, servia per a exacerbar l'orgull ferit d'aquells homes que de la guerra n'havien fet una professió i un mitjà de viure. Fou segurament la més grossa ensopagada que tingué el pobre Alt Comissari civil.

La Dictadura i res de nou a la Zona occidental

I, naturalment, la dictadura de Primo de Rivera fou ben rebuda per la major part d'aquells homes que ni davant dels soldats que tenien sota el seu comandament s'estaven de ridiculitzar aquell home que havia tingut la gosadia d'ocupar un lloc que corresponia "de dret" a un general, encara que aquest general fos un Alzpuru. En els campaments, la Dictadura fou rebuda amb festes i alegria. Per una banda els soldats esperaven que seria aviat un fet la prometença de reducció del temps de permanència al Marroc i, per altra, els oficials sabien prou bé que la Dictadura significava l'entronització del militarisme a tot arreu.

I Primo de Rivera, que havia preconitzat l'abandonament del territori del Marroc fins a les costes; ell que havia fet un discurs demagògic al Senat proment a les mares dels soldats espanyols que els seus fills no anirien a l'Àfrica; ell, des del poder, que gaudia en absolut, inaudita, una sèrie de desastres que deixaren petits els d'Annual i Mont-Arruit. El poble espanyol no s'adona tant del desastre de Xauen de 1924 com del de 1921 perquè entre la manca d'espectacularitat i la censura no coneixia detalls dels fets. Els comunicats, més que mai, anunciaven el "res de nou a la zona occidental", però els soldats queien morts i ferits a centenars cada dia, en campaments i posicions assetjades pels moros rebels, que havien estat atiatos mesos i me-

JOAN MOLES,
ex-alt comissari civil de la República
al Marroc

sos per fer fracassar el primer Alt Comissari civil.

El camí de Draa-el-Assef a Tetuan per Xauen quedà sembrat materialment de morts i ferits, en la que es digué aleshores "gloriosa retirada". Primo de Rivera repassà, un bon dia, el camí de Zinat a Tetuan, fugint en un vagó del tren miniatura que poc més d'un any abans havia costat la vida als soldats d'enginyers. Allà deixà els soldats, que es rebien sense esperança de rebre ajut. Feia poc que la imperícia d'un altre general, també amic del dictador, havia portat a matar, als voltants del mateix campament, uns centenars de soldats destinats a reprendre tot el camí de Xauen, que pocs mesos més tard hagué d'ésser reconquerit per columnes de milers i milers d'homes.

Els moros, instal·lats al "Pico de los Monos", canonejaven Tetuan, però els aventurers que a tot arreu vivien de la guerra es feien rics. Tetuan era la base d'operacions d'una extensa zona. Després d'haver estat abandonat el projecte de fugida fins a Ceuta, la capital s'havia convertit en base d'operacions i, per molt de temps, en primera línia de combat. Els centenars de soldats que anaven i venien, cada dia deixaven llurs miserables monedes a mans de tota mena de negociants. Els proveïdors de l'exercit feien el seu agost. La guerra era la seva vida i el seu negoci. Si morien uns quants centenars d'homes més, què hi feia?

Entre tant els lectors de diaris espanyols llegien cada dia que no hi havia res de nou a la zona occidental. Al mateix temps, centenars de mares rebien una atenta lletra endolada en la qual se'ls comunicava que havien tingut l'honor que el seu fill hagués donat la vida per la Pàtria. Fins i tot, en alguns casos, aquestes mares eren condecorades amb uns medalles que en deien de "sofriments per la pàtria". Era un bell substitutiu del fill perdut!

I no eren pas tan sols les mares espanyoles les que ploraven. Les mares del Marroc també havien de saber com els seus fills havien estat presoners i després morts pels soldats de Bencarrík, enfolits per una lluita de tres o quatre dies, sense descans. Havien de saber que a aquells que eren fills de cabiles sublevades i vivien a Tetuan se'ls feia responsables del que pogués passar als presoners espanyols en poder d'Abd-el-Krim. Havien de veure com els eren incendiats els camps i les cases. Havien de sofrir els efectes dels gasos asfí-

xians llançats per l'artilleria o els avions. Havien de sofrir vexacions i atrocitats comeses en les razzies de policia. En fi, havien de conèixer la guerra amb tots els seus horrors i tots els seus dolors. I si havien pensat que en fer-se la pau trobarien almenys el gra de les sitges que tenien al costat de les cases que els havien estat cremades, estaven en un error. Aquells homes corbs que l'exercit portava al darrera, aquells homes que venien l'aigua als soldats assedegats a cinquanta cèntims el got, que apujaven el preu del tabac, de la xocolata, del paper d'escriure cartes i del fil de cosir, a proporció dels quilòmetres que s'anaven allunyant de la població, aquells homes s'havien prou aprofitat a prendre el poc que el foc i el saqueig haguessin deixat en bon estat.

Les mares d'aquí i les mares d'allà tenien totes raó. Les seves llàgrimes eren totes igualment punyidores.

I això podria tornar si les coses d'aquí anessin pels viaranyes a què volen portar els homes que esperen servir-se de la debilitat i del servilisme de Lerroux per a créixer i establir damunt del poble espanyol que treballa la dictadura del feixisme camuflat o descarcat. El govern de les dretes podria significar la tornada a la guerra al Marroc.

El que diu l'ex-Alt Comissari, senyor Joan Moles

Aquesta continua preocupació que el Marroc representa per al poble espanyol ha fet que sentíssim viu desig d'atansar-nos al que fins fa poc ha estat Alt Comissari, senyor Moles, i fer-li algunes preguntes.

Trobem en el senyor Moles un home enamorat del Marroc. Tampoc ell no ha pogut escapar a l'encís d'aquelles terres que han estat tan maleïdes.

Voldriem, és clar, portar el senyor Moles al terreny confidencial perquè ens contés els motius de la seva dimissió que tant ha donat a dir en els medis polítics espanyols. Ell, però, home avest a la discreció que comporta necessàriament un càrrec com el que ha ocupat, sap resistir i torna sempre al seu tema preferit de l'encís que produeix el Marroc.

—Espanya — ens diu — no sent cap mena de curiositat vers aquesta terra que conté tantes bel·leses i tantes riqueses. Penseu que de més de cent vuitanta-set mil turistes que han entrat al Marroc en el temps que jo he estat Alt Comissari, escassament dos-cents eren espanyols.

—Deuen preferir anar a Tànger.

—Ni a Tànger. Els pocs espanyols que entren a la nostra zona ho fan de pas per anar a Casablanca, ciutat que, com sabem, no té l'atracció pintoresca de cap de les del nostre Protectorat. Res. Es ben bé que els espanyols no tenim esmena. No sentim la més petita curiositat per conèixer res del que ens envolta. I penso que ara, amb les carreteres construïdes, és molt fàcil fer el viatge de Ceuta a Melilla, i creieu que és deliciós. En tan poques hores de camí coneixeu paisatges arids com els del Rif, paisatges que donen la idea tradicional que l'espanyol té del Marroc, i paisatges com els de Ketama, que en aquesta època estan completament coberts de neu.

—La manca de negocis a fer, potser...

—Es que aquesta manca de negocis no és certa. Espanya, per exemple, no exporta al Marroc ni un sol quilò de sucre. No podria tampoc: el sucre és a 45 o 50 cèntims el quilò, però hi ha una solució que cap industrial dels nostres ha sabut aprofitar. Uns estudis fets i ajudats per mi a la vall d'Alhucemes han demostrat que aquella terra pot produir canya de sucre de millor qualitat que la de Motril. S'han donat plantes als moros, s'ha aconseguit que es comprometés a cultivar-la, s'han enviat aquests paguesos moros a Motril perquè aprenguin el conreu de la planta, és a dir, s'ha fet tot el que ha calgut per preparar la feina a qualsevol industrial que vulgués establir sobre el terreny una indústria que trobaria un mercat segur de 22 milions de pessetes. Doncs, veureu que tot quedarà igual i que ningú no farà res.

—El fet que les duanes siguin iguals per a tothom perjudica la indústria espanyola.

—Sí, però si establim la indústria allà mateix la cosa canvia, perquè aleshores el Maghem pot

protegir ja una indústria pròpia imposant una taxa interior. Els francesos, que no tenen terres a propòsit per al cultiu de canya de sucre, s'han espavilat i han posat una refinaria a la seva zona. A la nostra res, ni això. Aquest problema de les duanes que heu encetat és molt interessant, però de moment no té solució. Cal cercar-la amb urgència, això sí. Per exemple, es troben ara els colons espanyols establerts allà, que a causa del dumping que fan altres països a través dels ports de Melilla i Ceuta, no els surt a compte el conreu del blat per a panificar. Heu de pensar que la farina d'importació, posada als ports esmentats, costa en l'actualitat de 21 a 22 pessetes els 100 quilos. Afegiu a això el transport i els impostos de duanes que, com sabem, es paguen "ad valorem", el 12 i mig per 100, i veureu el preu a què han de vendre el blat els conreadors del Marroc.

—Aleshores el pa deu anar a molt poc preu.

—No ho cregueu. Qui hi surt guanyant és l'intermediari, que ven el pa a 60 cèntims a Tetuan i a 55 a Larraix. Sense apujar el preu del pa, només limitant els guanys dels fabricants, es podria trobar la manera de fer que els colons i els paguesos moros traguessin el rendiment que els caldria del seu blat. Els francesos, per la seva part, han prohibit la importació de cereals a la seva zona de sobirania. La zona espanyola és encara oberta a tots els competidors. ¿Sabeu el que representa aconseguir d'interessar els moros en la producció agrícola, especialment si es tracta de conreus duraders? Tothom sap prou bé que els moros si tenen interessos pel mig mai no se subleven. Ells no acostumen atacar fins que tenen assegurada la collita. La bona política, doncs, consisteix a interessar-los tant com es pugui a mantenir la pau, en interès propi, i aquesta idea és la que em mogué a ordenar fer els estudis sobre la canya de sucre a Villa Alhucemes. A hores d'ara, en abandonar jo el Marroc, tenia la seguretat de poder arribar sense grans esforços al conreu de la canya necessària per a establir una indústria que abastés per al consum de la zona. Una indústria així, establerta al mig de la cabila de Beni-Urriaguel, la més donada a fer guerra, us assegura la pau almenys pel temps que duri un conreu, uns set anys. Després les coses ja passen i ells s'habituen a la pau i al negoci.

—Sí, bé, però tot això és cosa de particulars que hi exposen els seus capitals, i no de ningú més.

—De particulars que hi exposen els seus capitals i de l'Estat, que ha de saber encaminar els capitals allà on ell tingui interès. Els particulars no hi van, i l'Estat no es preocupa de fer que hi vagin, ni tampoc de cercar la manera de protegir l'establiment de les

(Continua a la pàgina 5)

L'alt comissari civil, senyor Moles, acompanyant el President de la República en el seu viatge al Marroc

Les dones de la cabila de Bab-Jessen saluden el senyor Moles en la visita que li féu com a alt comissari civil